سنجش یارانه کالاهای اساسی و نحوه توزیع آن بین دهکهای درآمدی (مطالعه موردی استان ایلام)

دکتر محسن ابراهیمی* و شاکر محمدی**

یکی از سیاستهای رایج در کشورهای در حال توسعه و حتی کشورهای توسعه‌یافته اتخاذ سیاستهای حمایتی مناسب و پرداخت یارانه است. امروزه یارانه به‌عنوان یکی از ابزارهای مهم در تنظیم سیاستهای اقتصادی برای حمایت از قشرها و بخشهای مختلف اقتصادی به کار می‌رود. این مقاله به دنبال اندازه‌گیری یارانه سرانه کالاهای اساسی و نحوه توزیع آن بین دهکهای درآمدی در استان ایلام است. در این مقاله پس از طرح موضوع، به چارچوب نظری تحقیق اشاره می‌شود. در ادامه با استفاده از روش قیمت تمام شده به آزمون فرضیه‌ها پرداخته و در پایان به نتیجه‌گیری و ارائه سیاستهای راهبردی اشاره می‌شود.

نتیجه به دست آمده نشان می‌دهد که مقدار و مبلغ یارانه سرانه کالاهایی نظیر روغن نباتی، برنج و قند و شکر در استان ایلام در سال ۱۳۸۱ تقریباً برابر یارانه سرانه همین کالاها در سطح کشور بوده اما مقدار و مبلغ یارانه سرانه شیر در استان ایلام (پنج لیتر و ۳۲۵۰ ریال) در سال مورد نظر کمتر از سطح کشور (۱۱/۶۲۰ لیتر و ۷۵۵۳ ریال) است. در ارتباط با آرد جامعه شهری مقدار و قیمت یارانه سرانه بیش از جامعه شهری کشور بوده و یارانه همین کالا در جامعه روستایی استان ایلام کمتر از جامعه روستایی در سطح کشور در همان سال بوده است. بهره‌مندی چهار دهک پایین درآمدی از مصرف کالاهای اساسی در مناطق شهری (به استثنای برنج خارجی درجه دو) و روستایی استان ایلام در مجموع کمتر از چهار دهک بالای درآمدی است.

واژه‌های کلیدی: کالاهای اساسی، یارانه سرانه، دهکهای درآمدی.

۱. مقدمه

سیاستهای حمایتی برای اقتصاد کشورهای در حال توسعه که با کنترل و مدیریت دولتی اداره می‌شوند، برای جلوگیری از کاهش شدید استاندارد زندگی گروههای آسیب‌پذیر جامعه لازم و

* استادیار اقتصاد، دانشگاه بوعلی سینا

** کارشناس ارشد علوم اقتصادی دانشگاه ایلام

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

ضروری است. سیاستهای تعدیل اقتصادی و اصلاح ساختاری که بر آزادسازی و مقررات‌زدایی و حذف یارانه برای تخصیص بهینه و مؤثر منابع، افزایش کارایی و افزایش رقابت انجام می‌گیرد ممکن است موجب افزایش قیمتها و نابرابری توزیع درآمد و تشدید فشار بر اقشار آسیب‌پذیر جامعه شود و ضرورت دارد پیش از اجرای این برنامه‌ها تدابیر لازم برای حمایت از اقشار آسیب‌پذیر طراحی و سازماندهی شود.

از دیدگاه عدالت اجتماعی و اهداف نظام جمهوری اسلامی تأمین حداقل خواسته‌ها و نیازهای اساسی برای تأمین استقلال اقتصادی و ریشه‌کن کردن فقر و محرومیت بر اساس اصل چهل و سوم قانون اساسی از وظایف دولت شناخته شده است. همچنین در قوانین برنامه اول، دوم و سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و همچنین طرح سامان‌دهی اقتصادی بر پرداخت یارانه کالاهای اساسی و مواد غذایی که بخش قابل توجهی از هزینه مصرفی خانوارهای کم‌درآمد را تشکیل می‌دهد، تأکید شده است. این در حالی است که بر اساس تحلیل بیشتر اقتصاددانان و مسئولان آشنا به مسائل اقتصاد کشور، طیف وسیعی از خانوارها با فقر و پیامدهای آن روبرو هستند و تردیدی در ضرورت تجهیز و لزوم کارایی نظام حمایتی نیست. به دلیل اینکه یارانه کالاهای اساسی با معیشت گروه زیادی از اقشار جامعه به ویژه استانهای محروم ارتباط دارد این موضوع اهمیت خاصی نزد مسئولان نظام پیدا کرده است.

با توجه به اهمیت موضوع، میزان یارانه پرداختی دولت برای کالاها و خدمات اساسی از ۶۵ میلیارد ریال در سال ۱۳۵۶ به بیش از ۱۶ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۸۱ و از ۲۳۲۰۸ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۲ به بیش از ۲۷ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۸۳ رسیده است که در صورت تداوم این روند، در سالهای بعد دولت با مشکل جدی روبرو خواهد شد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به استناد تبصره ۵ قانون بودجه سنواتی، هر سال به منظور تأمین کالاهای اساسی مورد نیاز مردم یا هر کالایی که دولت صلاح بداند، برای حمایت از اقشار آسیب‌پذیر و خانواده‌های کم درآمد، اجازه داده می‌شود اعتبار برخی از ردیفهای قانون بودجه به عنوان یارانه کالاهای اساسی و خدمات بر اساس پیشنهاد سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و تصویب شورای اقتصاد توسط این سازمان به دستگاههای اجرایی ذی‌ربط پرداخت شود. بخش قابل توجهی از یارانه پرداختی به مصرف‌کنندگان تعلق می‌گیرد. به عبارت دیگر مقدار زیادی از یارانه صرف جبران تفاوت قیمت تمام شده کالاهای مصرفی با قیمتهای تعیین شده فروش به مصرف‌کنندگان می‌شود، مانند یارانه پرداختی به گندم، برنج، قند و شکر، شیر و سایر کالاها که در این میان بیشترین میزان یارانه به گندم اختصاص دارد. بنابراین بخش

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

قابل توجهی از اعتبار یارانه کالاهای اساسی حدود ۶۰ درصد برای گندم و آرد، ۱۰ درصد برای شکر، ۸ درصد برای روغن نباتی، ۴/۵ درصد برای شیر و ۴ درصد برای برنج هزینه می‌شود.

با توجه به موارد یاد شده بررسی و مطالعه تحقیقی در مورد سنجش یارانه کالاهای اساسی و شیوه توزیع آن بین دهکهای درآمدی در استان ایلام ضروری به نظر می‌رسد.

۲. تعریف مفاهیم و متغیرها

الف- یارانه: یارانه از انواع پرداختهای انتقالی است که دولت یا سازمان مباشر برای جبران یا پرداخت قسمتی از قیمت کالا یا خدمات که به منظور افزایش قدرت خرید مصرف‌کننده یا افزایش توان تولیدکننده و کنترل آثار منفی بی‌تعادلی‌های اقتصادی، به مصرف‌کننده و تولیدکننده می‌پردازد[۱].

ب- کالاهای اساسی: به کالاهایی می‌گویند که جزو ارزاق حیاتی مردم است و رابطه نزدیکی با معیشت اقشار جامعه و سهم بالایی در سبد هزینه خانوارها دارد و هر فرد در روز نیاز به حداقل‌های تعریف شده‌ای از آن براساس تعریف انستیتو تغذیه[۲] دارد، که ۲۵۰ گرم نان، ۱۰۰ گرم برنج، ۴۵ گرم قند و شکر، ۲۵ گرم روغن و ۱۰۰ گرم شیر است.

ج- یارانه سرانه: یارانه سرانه عبارت است از نسبت یارانه پرداختی (تفاوت قیمت تمام شده و قیمت عرضه شده کالاهای اساسی) به کل جمعیت. یادآوری می‌شود در کشور ما یارانه به صورت غیر مستقیم یعنی به صورت تعیین قیمت کالا و خدمات به میزانی کمتر از قیمت واقعی، تعیین و مورد استفاده عموم قرار می‌گیرد.

د- دهکهای درآمدی: دهک مقداری است که فراوانی توزیع را به ۱۰ قسمت می‌کند و هر قسمت ۱۰ درصد کل را دربر می‌گیرد[۳]. در تعریف دهکهای درآمدی می‌توان گفت، افراد جامعه به ۱۰ گروه درآمدی تقسیم و هر گروه ۱۰ درصد درآمد کل افراد جامعه را دربر می‌گیرند.

---

۱. فیروز نسیبی‌پور آذر، *بررسی انواع سوبسیدها و جنبه‌های مختلف اقتصادی آنها*، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۶۹.

۲. مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، *تحلیل و بررسی فقر*، ۱۳۷۵.

۳. دکتر منوچهر فرهنگ، *فرهنگ بزرگ علوم اقتصادی*، تهران، نشر البرز، ۱۳۷۱.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

۳. نحوه جمع‌آوری داده‌ها

با توجه به ماهیت پژوهش (اسنادی)، برای جمع‌آوری داده‌ها از روش اسنادی (اسناد مکتوب) و مصاحبه مستقیم با کارشناسان خبره و مدیران اجرایی سازمانهای مرتبط با موضوع پژوهش، استفاده شده است.

۴. هدف از اجرای تحقیق

در تدوین و تحلیل این مقاله هدف اصلی اندازه گیری یارانه پرداختی (تفاوت قیمت نهایی از قیمت عرضه شده) به کالاهای اساسی مصرفی و مطالعه سهم دهکهای درآمدی از یارانه‌ها و بررسی تطبیقی آن در سطح کشور و در استان ایلام است.

۵. فرضیات تحقیق

در این مقاله دو فرضیه به این شرح مورد آزمون قرار خواهند گرفت:

- یارانه سرانه کالاهای اساسی در استان ایلام از یارانه سرانه این کالاها در سطح کشور بیشتر است.
- سهم چهار دهک پایین درآمدی از یارانه کالاهای اساسی در استان ایلام کمتر از سهم چهار دهک بالای درآمدی در این استان است.

۶. روش تحقیق و تجزیه و تحلیل

در مطالعات علم اقتصاد، بیشتر با دو نوع یارانه سروکار داریم:

الف- یارانه صریح: که از اختلاف بین هزینه تولید و قیمت فروش به دست می‌آید.

ب- یارانه ضمنی: این نوع یارانه از اختلاف بین هزینه دارایی و قیمت فروش به دست می‌آید، معمولاً در مورد داراییهایی مانند نفت کاربرد دارد.

در این مطالعه ما به اندازه‌گیری یارانه صریح کالاهای اساسی می‌پردازیم، پس باید هزینه تولید را اندازه‌گیری کنیم. حال این سئوال پیش می‌آید که تولید چگونه محاسبه می‌شود؟ سه روش برای اندازه‌گیری هزینه تولید وجود دارد: هزینه یا قیمت تمام شده محصول[1]، هزینه افزایشی[2]، هزینه نهایی[3].

1. Cost -Price
2. Incremental -Cost
3. Marginal -Cost

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

در این مطالعه به دو دلیل از روش اول استفاده می‌کنیم، اول اینکه اندازه‌گیری آن نسبتاً ساده است و دوم، در تولید کالاهایی که دارای بازدهی ثابت نسبت به مقیاس هستند هزینه نهایی و هزینه متوسط (قیمت تمام شده) محصول با هم برابر است. به نظر می‌رسد در مورد کالاهای مورد بررسی ما، فرض بازده ثابت نسبت به مقیاس دور از واقعیت نیست.

روش تحقیق در این مقاله، روش قیمت پایانی است. به این معنا که قیمت تمام شده کالاهای اساسی را از طریق آمار و اطلاعات رسمی و قابل استناد (اسنادی) به‌دست آورده با قیمت توزیعی این کالاها (با توجه به آمار مستند) مقایسه کرده و تفاوت دو قیمت یارانه تعریف می‌شود. سپس با استفاده از این روش به آزمون فرضیه‌ها می‌پردازیم.

۷. چارچوب نظری تحقیق (در خصوص اثر یارانه بر واحد در بازار)

عرضه‌کنندگان برای اینکه بدانند چه قیمتی را برای مقادیر مختلف تولید باید انتظار داشته باشند، به منحنی تقاضا مراجعه می‌کنند. پیش از اینکه دولت در بازار دخالت کند، منحنی تقاضا درآمد متوسط یا قیمت برای عرضه‌کننده را هم، نشان می‌دهد. پس از برقراری یارانه بر واحد به مقدارS، همه جا قیمت برای عرضه‌کنندگان یا درآمد متوسط خالص به مقدار S بیش از قیمتی است که مصرف‌کنندگان حاضر به پرداخت هستند. به عبارت دیگر، منحنی درآمد متوسط خالص پس از یارانه بر واحد، به مقدار یارانه در سمت راست و بالای منحنی تقاضا قرار می‌گیرد. در نمودار شماره (۱)، این منحنی را با AR_S نشان می‌دهیم.

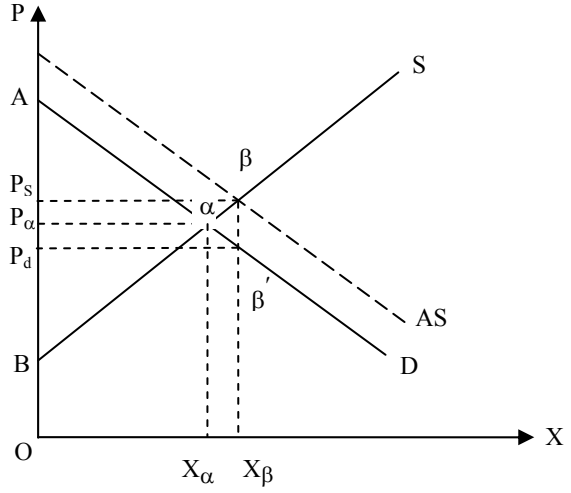

عرضه‌کنندگان بر اساس برابری قیمت و هزینه نهایی یا در جایی که $AR_S=S$ است سطح تولید را برقرار می‌کنند. سطح تولید در تعادل پس از یارانه X_β، قیمت برای عرضه‌کنندگان P_S

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

و قیمت برای مصرف‌کنندگان P_d خواهد بود. در سطح تولید X_β ، قیمت تمام شده کالای X، $P_S= \beta X\beta$ است که تولیدکننده حاضر نیست قیمت کمتری را برای واحد کالا بپذیرد و مصرف‌کنندگان کالای X نیز حاضر به پرداخت قیمتی معادل $\beta' X_\beta$ هستند، در نتیجه عرضه کاهش می‌یابد تا به سطح تولید X_α که توافق قیمت بین عرضه‌کنندگان و مصرف‌کنندگان در بازار است برسد. سطح تولید X_β سطح تولید کارآمد (بر اساس هدفی که دولتها دارند) است بنابراین برای رسیدن به این سطح از تولید، نیاز به دخالت دولت از طریق پرداخت یارانه است. پس دولت برای ایجاد سطح تولید X_β باید به گونه‌ای اختلاف قیمت مورد درخواست عرضه‌کنندگان (قیمت تمام شده) و قیمت پرداختی توسط مصرف‌کنندگان در بازار را پوشش دهد. این کار را با پرداخت یارانه‌ای به مقدار $\beta\beta'$ انجام می‌دهد.

با استفاده از مفاهیم اضافه رفاه مصرف‌کنندگان و عرضه‌کنندگان آثار یارانه بر واحد در بازار کالای X به صورت زیر اندازه‌گیری می‌شود.

در سطح تولید X_α:

$A_\alpha P_\alpha$: اضافه رفاه مصرف‌کنندگان

$B_\alpha P_\alpha$: اضافه رفاه عرضه‌کنندگان

در سطح تولید X_β:

$A\beta' P_d$: اضافه رفاه مصرف‌کنندگان

$B\beta P_s$: اضافه رفاه عرضه‌کنندگان

برای به‌دست آوردن تغییرات در رفاه، این دو موقعیت را مقایسه می‌کنیم:

$+ P_\alpha\alpha\beta' Pd$: تغییر در اضافه رفاه مصرف‌کنندگان

$+ P_\alpha\alpha\beta P_s$: تغییر در اضافه رفاه عرضه‌کنندگان

$+ P_s\beta\alpha\beta' Pd$: مجموع تغییر در رفاه دو گروه یاد شده

دخالت دولت از طریق پرداخت یارانه موارد ذیل را در پی دارد:

- تغییر سطح تولید از سطح X_α به سطح X_β (یعنی سطح تولید را افزایش می‌دهد)،
- تصحیح تا کارایی در سیستم بازار،
- افزایش رفاه گروههای بازار به اندازه $+ P_s\beta\alpha\beta' Pd$.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

۸. داده‌ها و تجزیه و تحلیل آنها

در تجزیه و تحلیل داده‌ها، سطوح زیر در نظر گرفته شده است.

الف- توصیف داده‌ها،

ب- تبیین داده‌ها.

یکی از ارکان تحقیق تجربی، ارائه توصیفی داده‌هاست. در توصیف به روابط علت و معلولی بین متغیرها پرداخته نمی‌شود اما روابط میان متغیرها، اهمیت اساسی دارد. توصیف داده، این نکته مهم را به پژوهشگر یادآوری می‌کند که رابطه داده‌ها چگونه است، از این‌رو محقق را تحریک می‌کند که از این پس به سطح دیگری از روابط داده‌ها که در اصطلاح تبیین گفته می‌شود بپردازد، بدون ارائه تفسیری منطقی از داده‌ها و در ارتباط قراردادن روابط آنها، ورود به سطح تبیین ممکن نیست. بنابراین توصیف داده‌ها به عنوان پل ارتباطی بین مبانی نظری و تجربی پژوهش است و موجب ایجاد پیوندی منطقی بین این دو سطح از پژوهش (سطح نظری و تجربی) می‌شود، همچنین محقق را یاری می‌دهد تا بهتر بتواند استنتاجش را در یک فرآیند نظری و تجربی تحقق بخشد. با توجه به نکات مطرح شده، در قالب جداولی که درپی می‌آید به توصیف داده‌ها می‌پردازیم.

جدول شماره ۱. محاسبه یارانه سرانه کالاهای اساسی در مناطق شهری استان ایلام در سال ۱۳۸۱

(ریال / کیلوگرم)

ردیف	اقلام	(۱) مقدار مصرف‌شده	(۲) قیمت یارانه‌ای هر واحد	(۳) قیمت تمام‌شده هر واحد	(۴) مبلغ یارانه پرداختی به هر واحد (۲-۳)	(۵) تعداد مصرف‌کنندگان	(۶) کل مبلغ یارانه پرداختی (۱ × ۴)	(۷) مقدار یارانه سرانه (۱ ÷ ۵)	(۸) مبلغ یارانه سرانه (۷ × ۴)
۱	روغن‌نباتی*	۱۹۹۳۱۶۶	۲۷۶۵	۵۱۲۶	۲۳۶۱	۳۱۰۱۷۲	۴۷۰۵۸۶۴۹۲۹	۶۴۳۰	۱۵۱۸۱
۲	قند وشکر*	۲۶۹۱۵۳۵	۱۱۲۹	۴۲۶۰	۳۱۳۱	۳۱۰۱۷۲	۸۴۲۷۱۹۶۰۸۵	۸۶۷۰	۲۷۱۴۶
۳	برنج*	۱۹۱۸۵۳۲	۸۸۲	۲۴۳۰	۱۵۴۸	۳۱۰۱۷۲	۵۵۹۸۲۷۶۳۷۶	۶۱۸۰	۹۵۶۷
۴	شیر**	۱۶۷۰۱۹۵	۱۳۵۰	۲۰۰۰	۶۵۰	۳۲۷۸۶۳	۱۹۲۰۷۷۲۴۲۵۰	۵	۳۲۵۰
۵	آرد***	۴۱۳۰۳۴۲۰	۴۰	۱۸۰۰	۱۷۶۰	۳۰۶۱۳۶	۷۲۶۹۴۰۱۹۲۰۰	۱۳۵	۲۳۷۶۰۰

مآخذ:

* سازمان بازرگانی استان ایلام، دفتر امور اجرایی ستاد بسیج اقتصادی، مراجعه مستقیم.

**سازمان جهاد کشاورزی استان ایلام، معاونت امور دام، مراجعه مستقیم.

*** اداره‌ی کل غله استان ایلام، دفتر امور بازرگانی، مراجعه مستقیم.

توضیحات: قیمت تمام شده کالاهای ردیف ۱ و ۲ و ۵ از سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، ردیف ۳ از قیمت جهانی آن استفاده شده (هر تن برنج ۳۰۰ دلار و هر دلار ۸۱۰۰ ریال) و ردیف ۴ از وزارت جهاد کشاورزی، معاونت امور دام گرفته شده است.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

جدول شماره ۲. محاسبه یارانه سرانه کالاهای اساسی در مناطق روستایی استان ایلام در سال ۱۳۸۱

(ریال / کیلوگرم)

ردیف	اقلام	(۱) مقدار مصرف شده	(۲) قیمت یارانه‌ی هر واحد	(۳) قیمت تمام‌شده هر واحد	(۴) مبلغ یارانه پرداختی به هر واحد (۳-۲)	(۵) تعداد مصرف‌کنندگان	(۶) کل مبلغ یارانه پرداختی (۱ × ۴)	(۷) مقدار یارانه سرانه (۱ ÷ ۵)	(۸) مبلغ یارانه سرانه (۷ × ۴)
۱	روغن نباتی	۹۶۹۵۵۶	۲۷۶۵	۵۱۲۶	۲۳۶۱	۱۵۰۸۸۰	۲۲۸۹۱۲۱۷۱۶	۶۴۲۰	۱۵۱۵۸
۲	قند و شکر	۲۰۵۷۴۵۱	۹۴۳	۴۲۶۰	۳۳۱۷	۱۵۰۸۸۰	۶۸۲۴۵۶۴۹۶۷	۱۳۶۳۰	۴۵۲۱۱
۳	برنج	۹۳۲۴۳۸	۸۸۲	۲۴۳۰	۱۵۴۸	۱۵۰۸۸۰	۷۷۲۰۸۵۴۰۸۴	۶۱۷۰	۹۵۵۱
۴	آرد	۲۴۸۹۴۸۴۰	۴۰	۱۸۰۰	۱۷۶۰	۱۷۲۰۱۷	۴۳۸۱۴۹۱۸۴۰۰	۱۴۵	۲۵۵۲۰۰

مأخذ: همان

جدول شماره ۳. محاسبه یارانه سرانه کالاهای اساسی در مناطق عشایری استان ایلام در سال ۱۳۸۱

(ریال / کیلوگرم)

ردیف	اقلام	(۱) مقدار مصرف شده	(۲) قیمت یارانه‌ای هر واحد	(۳) قیمت تمام‌شده هر واحد	(۴) مبلغ یارانه پرداختی به هر واحد (۳-۲)	(۵) تعداد مصرف کنندگان	(۶) کل مبلغ یارانه پرداختی (۱ × ۴)	(۷) مقدار یارانه سرانه (۱ ÷ ۵)	(۸) مبلغ یارانه سرانه (۷ × ۴)
۱	روغن نباتی	۴۶۱۶۵۰	۲۷۶۵	۵۱۲۶	۲۳۶۱	۷۱۸۳۷	۱۰۸۹۹۵۵۶۵۰	۶۴۲۰	۱۵۱۵۸
۲	قند و شکر	۲۰۴۳۹۹۴	۸۲۵	۴۲۶۰	۳۴۳۵	۷۱۸۳۷	۷۰۲۱۱۱۹۳۹۰	۲۸۴۵۰	۹۷۷۲۶
۳	برنج	۴۴۳۹۵۸	۸۸۲	۲۴۳۰	۱۵۴۸	۷۱۸۳۷	۱۲۹۵۴۶۹۴۴۴	۶۱۸۰	۹۵۶۷
۴	آرد	۸۰۴۰۰۰۰	۴۰	۱۸۰۰	۱۷۶۰	۷۱۸۳۷	۱۴۱۵۰۴۰۰۰۰۰	۱۱۲	۱۹۷۱۲۰

مأخذ: همان.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

جدول شماره ۴. محاسبه یارانه سرانه کالاهای اساسی در مناطق شهری کشور در سال ۱۳۸۱

(ریال / کیلوگرم)

ردیف	اقلام	(۱) مقدار مصرف‌شده	(۲) قیمت یارانه‌ای هر واحد	(۳) قیمت تمام‌شده هر واحد	(۴) مبلغ یارانه پرداختی به هر واحد (۳-۲)	(۵) تعداد مصرف کنندگان	(۶) کل مبلغ یارانه پرداختی (۱ × ۴)	(۷) مقدار یارانه سرانه (۱ ÷ ۵)	(۸) مبلغ یارانه سرانه (۷×۴)
۱	روغن نباتی*	۲۹۴۱۸۳۶۰۹۳	۲۷۶۵	۵۱۲۶	۲۳۶۱	۴۶۶۹۵۸۱۱	–	۶۳۰۰	۱۴۸۷۴
۲	قند و شکر*	۳۹۲۲۴۴۸۱۲۴	۱۱۲۹	۴۲۶۰	۳۱۳۱	۴۶۶۹۵۸۱۱	–	۸۴۰۰	۲۶۳۰۰
۳	برنج*	۲۸۰۱۷۴۸۶۶	۸۸۲	۲۴۳۰	۱۵۴۸	۴۶۶۹۵۸۱۱	–	۶	۹۲۸۸
۴	شیر**	۵۰۳۰۰۰۰۰۰	۱۳۵۰	۲۰۰۰	۶۵۰	۴۳۲۶۵۱۷۱	–	۱۱۶۲	۷۵۵۳
۵	آرد***	۴۷۴۸۶۲۴۴۸۲	۴۰	۱۸۰۰	۱۷۶۰	۴۴۲۹۰۱۰۶	–	۱۰۷۲۱	۱۸۸۶۹۰

مآخذ:

* وزارت بازرگانی، دفتر امور اجرایی ستاد بسیج اقتصادی، مراجعه مستقیم.

** وزارت جهاد کشاورزی، معاونت امور دام، مراجعه مستقیم.

*** سازمان غله کشور، معاونت بازرگانی، اداره کل خدمات بازرگانی مراجعه مستقیم.

توضیحات: قیمت تمام شده کالاهای ردیف ۱ و ۲ و ۵ از سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، ردیف ۳ از قیمت جهانی آن استفاده شده (هر تن برنج ۳۰۰ دلار و هر دلار ۸۱۰۰ ریال) و ردیف ۴ از وزارت جهاد کشاورزی، معاونت امور دام گرفته شده است.

جدول شماره ۵. محاسبه یارانه سرانه کالاهای اساسی در مناطق روستایی کشور در سال ۱۳۸۱

(ریال / کیلوگرم)

ردیف	اقلام	(۱) مقدار مصرف‌شده	(۲) قیمت یارانه‌ای هر واحد	(۳) قیمت تمام‌شده هر واحد	(۴) مبلغ یارانه پرداختی به هر واحد (۳-۲)	(۵) تعداد مصرف‌کنندگان	(۶) کل مبلغ یارانه پرداختی (۱ × ۴)	(۷) مقدار یارانه سرانه (۱ ÷ ۵)	(۸) مبلغ یارانه سرانه (۷×۴)
۱	روغن نباتی	۱۱۵۹۲۷۱۶۳۱	۲۷۶۵	۵۱۲۶	۲۳۶۱	۱۸۴۰۱۱۳۷	–	۶۳۰۰	۱۴۸۷۴
۲	قند و شکر	۲۴۲۸۹۵۰۰۸۴	۹۴۳	۴۲۶۰	۳۳۱۷	۱۸۴۰۱۱۳۷	–	۱۳۲۰۰	۴۳۷۸۴
۳	برنج	۱۱۰۴۰۶۸۲۲	۸۸۲	۲۴۳۰	۱۵۴۸	۱۸۴۰۱۱۳۷	–	۶	۹۲۸۸
۴	آرد	۲۷۲۹۸۸۶۷۹۳	۴۰	۱۸۰۰	۱۷۶۰	۱۸۴۰۱۱۳۷	–	۱۴۸۳۵۰	۲۶۱۰۹۶

مأخذ: همان.

توضیحات: ۱. آرد مصرفی روستایی و عشایری با هم در نظر گرفته شده‌اند.

۲. در این جدول فقط آرد مصرفی نانوایی با قیمت ۴۰ ریال در نظر گرفته شده است.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

جدول شماره ۶. محاسبه یارانه سرانه کالاهای اساسی در مناطق عشایری کشور در سال ۱۳۸۱

(ریال / کیلوگرم)

ردیف	اقلام	(۱) مقدار مصرف شده	(۲) قیمت یارانه‌ای هر واحد	(۳) قیمت تمام‌شده هر واحد	(۴) مبلغ یارانه پرداختی به هر واحد (۲-۳)	(۵) تعداد مصرف‌کنندگان	(۶) کل مبلغ یارانه پرداختی (۱ × ۴)	(۷) مقدار یارانه سرانه (۱ ÷ ۵)	(۸) مبلغ یارانه سرانه (۷ × ۴)
۱	روغن نباتی	۹۳۱۰۰۱۴	۲۷۶۵	۵۱۲۶	۲۳۶۱	۱۴۷۷۷۸۰	-	۶۳۰۰	۱۴۸۷۴
۲	قند و شکر	۴۰۷۸۶۷۲۸	۸۲۵	۴۲۶۰	۳۴۳۵	۱۴۷۷۷۸۰	-	۲۷۶۰۰	۹۴۸۰۶
۳	برنج	۸۸۶۶۶۸۰	۸۸۲	۲۴۳۰	۱۵۴۸	۱۴۷۷۷۸۰	-	۶	۹۲۸۸
۴	آرد*	-	-	-	-	-	-	-	-

مأخذ: همان.

* آرد مصارف روستایی و شهری

پس از بیان چگونگی روابط بین متغیرها، به سطح بعدی یا نهایی پژوهش که آزمون فرضیات است می‌پردازیم. با توجه به ستونهای ۷ و ۸ جدولهای شماره ۱ تا۶ به این نتیجه می‌رسیم که یارانه سرانه کالاهای اساسی ردیفهای ۱ و ۲ و ۳ (روغن‌نباتی، قند و شکر و برنج) چون از طریق کالا برگ توزیع می‌شوند از نظر مقدار و مبلغ پرداختی در جوامع شهری، روستایی و عشایری استان ایلام در مقایسه با همین جوامع در سطح کشور یکسان هستند اما در ارتباط با شیر، یارانه سرانه از نظر مقدار و مبلغ در سطح کشور (به ترتیب ۱۱/۶۲ لیتر و ۷/۵۵۳ ریال) از یارانه سرانه همین کالا از نظر مقدار و قیمت (به ترتیب ۵ لیتر و ۳/۲۵ ریال) در سطح استان ایلام بیشتر است.

در مورد آرد که امروزه بیشترین حجم یارانه‌ها را (در سال ۱۳۸۱ حدود ۷۶ درصد یارانه‌های پرداختی) به خود اختصاص داده است، یارانه پرداختی از نظر مقدار و قیمت (به‌ترتیب ۱۳۵ کیلوگرم و ۲۳۷/۶ ریال) در جامعه شهری استان ایلام در مقایسه با جامعه شهری در سطح کشور (۱۰۷/۲۱ کیلوگرم و ۱۸۸/۶۹) ریال بیشتر است و یارانه سرانه پرداختی همین کالا از نظر مقدار و قیمت در جامعه روستایی (برای سهولت قیاس، آرد مصارف روستایی و عشایری استان ایلام یعنی ردیف ۴ جدولهای ۲ و ۳ با هم در نظر گرفته شده‌اند) استان ایلام (به‌ترتیب ۱۳۵ کیلوگرم و ۲۳۷/۶ ریال) در مقایسه با کشور (۱۴۸/۳۵ کیلوگرم و ۲۶۱/۰۹۶) کمتر است.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

با توجه به تحلیل انجام شده، می‌توان مدعی شد با کمی تساهل فرضیه اول تحقیق رد می‌شود. پس از آزمون فرضیه اول، به توصیف داده‌ها برای بیان چگونگی روابط بین متغیرها در فرضیه دوم می‌پردازیم که این توصیف در قالب جدولهای ۷، ۸، ۹، ۱۰ آمده است.

جدول شماره ۷. متوسط هزینه کالاهای اساسی یک خانوار شهری در هر یک از دهکهای درآمدی در استان ایلام در سال ۱۳۸۱

(ریال)

ردیف	اقلام	متوسط کل	دهک اول	دهک دوم	دهک سوم	دهک چهارم	دهک پنجم	دهک ششم	دهک هفتم	دهک هشتم	دهک نهم	دهک دهم	نسبت سهم چهار دهک پایین به چهار دهک بالا
۱	روغن‌نباتی جامد	۳۲۷۰۳۵	۲۶۰۹۰۹	۳۵۶۴۱۰	۲۷۶۹۲۸	۳۳۳۱۴۸	۳۶۰۴۹۳	۲۹۳۲۸۱	۴۱۸۷۰۵	۳۴۳۰۳۶	۳۳۰۷۳۴	۳۰۲۱۱۶	۰/۸۸
۲	قند	۶۹۲۷۵	۶۵۶۹۴	۵۳۲۲۴	۵۲۳۶۳	۵۰۱۴۵	۱۰۲۲۴۰	۶۰۵۱۳	۷۵۹۰۱	۶۷۲۷۰	۸۱۸۲۸	۹۲۹۵۲	۰/۶۹
۳	شکر	۸۲۴۱۰	۴۷۲۸۳	۴۴۷۹۵	۸۲۵۱۴	۷۳۰۷۷	۶۰۰۱۶	۷۰۹۵۷	۱۰۱۵۹۲	۱۱۳۵۱۴	۹۹۸۳۸	۱۵۱۹۴۰	۰/۵۳
۴	برنج خارجی درجه ۲	۴۸۱۷۲۶	۲۶۳۷۷۴	۴۵۵۴۹۶	۴۲۸۶۳۳	۷۸۹۳۲۴	۵۳۴۳۱۹	۵۳۵۶۳۸	۶۱۵۳۹۴	۴۱۸۵۴۰	۴۰۹۱۸۱	۳۶۱۹۳۳	۱/۰۷
۵	شیر	۱۰۸۶۸۲	۶۶۲۲۳	۴۶۳۲۰	۲۹۴۹۸	۷۳۵۹۰	۱۷۳۰۵۵	۹۵۳۸۸	۱۴۹۸۸۰	۹۰۹۵۴	۱۴۳۲۴۵	۳۰۵۳۳۳	۰/۳۱
۶	آرد	۱۵۲۱۱۴	۱۴۰۱۸۷	۱۲۴۴۳۷	۱۴۰۶۵۱	۱۳۵۹۵۴	۱۱۷۳۸۰	۱۷۸۷۴۸	۱۷۸۵۹۴	۱۶۹۱۰۷	۱۸۴۹۸۸	۱۵۹۹۶۰	۰/۷۸

مأخذ: مرکز آمار ایران

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

با توجه به مصاحبه حضوری به عمل آمده با کارشناسان سازمان بازرگانی دولتی که متولی واردات برنج خارجی هستند، برنج یارانه‌ای توزیع شده در سال ۱۳۸۱ از نوع برنج خارجی(تایلندی، اروگوئه، آرژانتینی یا غیره) بوده، به همین دلیل در جدولهای ۷، ۸، ۹، ۱۰، برای تحلیل درست نتایج، برنج خارجی درجه دو آمده است.

جدولهای ۷ و ۹ به ترتیب نشان‌دهنده متوسط هزینه یک خانوار شهری و روستایی استان ایلام به تفکیک گروههای درآمدی از کالاهای اساسی مورد بررسی است اما برای اینکه بدانیم سهم هزینه‌ای چهار دهک پایین درآمدی از کالاهای اساسی نسبت به چهار دهک بالا چگونه است دو ستون آخر جدولها بیان‌کننده آن است که به استثنای برنج خارجی درجه دو که این نسبت نزدیک به یک (۱/۰۷ در جدول شماره ۷) است، کالا از کیفیت پایینی برخوردار بوده و برای دهکهای بالای درآمدی کالای پست محسوب می‌شود، این نسبت برای سایر کالاها کمتر از یک بوده و حتی برای کالایی مانند شیر، نسبت بسیار پایین (۰/۳۱ در جدول شماره ۷) را نشان می‌دهد که این امر بیان کننده آن است که چهار دهک بالای درآمدی برای این کالاها هزینه بیشتری را نسبت به چهار دهک پایینی صرف می‌کنند.

اما در جدولهای ۸ و ۱۰ سهم یارانه‌ای کالاهای اساسی به تفکیک دهکهای درآمدی برای هر خانوار شهری و روستایی استان ایلام آمده است. با توجه به اینکه کالاهایی نظیر روغن نباتی، قند و شکر و برنج با کالابرگ توزیع می‌شود، این استدلال وجود دارد که مقدار یارانه پرداختی به خانوارهای جامعه شهری و روستایی برای این کالاها برابر است اما برای کالاهایی مانند شیر و آرد که بدون شک بیشترین حجم یارانه‌ها به آرد گندم پرداخت می‌شود (۷۶ درصد حجم کل یارانه‌های مصرفی در سال ۱۳۸۱ و مبلغ ۱۱۸۷۲۸۳ ریال برای یک خانوار شهری و ۱۳۴۸۰۳۱ ریال برای یک خانوار روستایی اگر یارانه پرداختی به کالایی مانند آرد که به صورت عمومی به نانواییها داده می‌شود به دهکهای درآمدی را برابر بگیریم) به خود اختصاص می‌دهد نمی‌توان این‌گونه ادعا کرد. پس در مجموع سهم یارانه‌ای دهکهای بالای درآمدی در استان ایلام با توجه به مصرف بالای آنها از کالاهایی نظیر شیر وآرد که به صورت عمومی توزیع می‌شوند بیش از سهم دهکهای پایین درآمدی است، ستون آخر جدولهای ۷ و ۹ تا حدی گویای این واقعیت است. بنابراین با توجه به تحلیل یاد شده فرضیه دوم تحقیق مورد قبول واقع می‌شود.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

۸. نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد جهت‌گیری پرداخت یارانه‌ها با توجه به اینکه استان ایلام جزو استانهایی است که باید تحت حمایت قرار بگیرد، عادلانه نبوده زیرا با توجه به یافته‌های تحقیق، یارانه سرانه پرداختی به کالاهای اساسی یا برابر سرانه کشوری بوده (روغن، قند و شکر و برنج) یا از سرانه کشوری خیلی کمتر می‌باشد مانند شیر.

با عنایت به سهم بالای نان در سبد هزینه خانوارهای شهری، روستایی و عشایری در استان ایلام، جهت‌گیری پرداخت یارانه آرد مصارف نانوایی در جامعه شهری استان ایلام (۱۳۵ کیلوگرم برای هر نفر در سال ۱۳۸۱) نسبت به مقدار یارانه سرانه این کالا در سطح کشور (۱۰۷ کیلوگرم) بیشتر است بنابراین با تمام ایرادهایی که بر پرداخت یارانه آرد وجود دارد مانند استفاده تمام اقشار جامعه نظیر قشر مرفه و بالا بودن ضایعات نان به دلیل پایین بودن قیمت آن، پرداخت یارانه آرد در مناطق شهری استان ایلام نسبت به سطح کشور مناسب است. این رویکرد در جامعه روستایی و عشایری (۱۳۵ کیلوگرم برای هر نفر در سال ۱۳۸۱) استان ایلام نسبت به جامعه روستایی و عشایری سطح کشور (۱۴۸ کیلوگرم) نامتعادل تشخیص داده می‌شود نه به این دلیل که در جامعه روستایی و عشایری استان ایلام مقدار یارانه سرانه کمتر است بلکه مقدار یارانه پرداختی به کالایی نظیر آرد در جامعه روستایی و عشایری در سطح کشور بالاست.

با توجه به یافته‌های تحقیق، در جامعه شهری و روستایی استان ایلام، در مجموع میزان بهره‌مندی چهار دهک بالای درآمدی از یارانه کالاهای اساسی بیش از چهار دهک پایین درآمدی است که این حکایت از رویکرد سیستم پرداخت یارانه به سوی اقشار با درآمد بالای جامعه دارد. ممکن است دهکهای بالای درآمدی مازاد مصرف خود از کالاهای اساسی نظیر روغن نباتی، قند و شکر و برنج را از بازار تهیه کنند اما در مورد کالاهایی مانند آرد و شیر این برداشت صحیح نبوده و مصرف این قشر جامعه از کالاهای یارانه‌ای بیش از اقشار کم درآمد است.

۹. سیاستهای راهبردی

با توجه به بررسیهای انجام شده، ویژگیهای اقتصادی و اجتماعی خانوارهای لازم‌الحمایه[1] در جامعه ما تا حدود زیادی روشن است. با توجه به این ویژگیها انجام اقدامات زیر، مناسب به نظر می‌رسد:

۱. مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، میزگرد تخصصی بررسی راهکارهای هدفمند کردن یارانه‌ها، ۱۳۸۲.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

- با توجه به اینکه در بعضی از شهرهای بزرگ، مناطق مرفه‌نشین (هدفمند سازی بر اساس ویژگیهای گروهی یا جغرافیایی) تا حدودی مشخص است و با توجه به انحصار کامل دولت در زمینه بازار آرد (نان) در کشور، می‌توان با گسترش بیشتر ایجاد نانوایی‌هایی که از یارانه آرد استفاده نمی‌کنند، امکان استفاده یارانه آرد (نان) را برای گروههای مرفه جامعه به طور کامل قطع کرد.

- می‌توان اذعان کرد مقدار کالاهای اساسی که توسط کالابرگ در سبد مصرفی خانوارها قرار گرفته ممکن است تا حدودی برای خانوارهای سه تا چهار نفره کافی باشد اما به طور کلی نیازهای اساسی اقشار آسیب‌پذیر جامعه را برآورده نمی‌کند. با وجود این استانهای محروم کشور که بر اساس بررسیهای به عمل آمده[1] استانهای ایلام، چهارمحال و بختیاری، سیستان و بلوچستان و کهکیلویه و بویراحمد هستند (هدفمند کردن بر اساس ویژگیهای گروهی) با این تحلیل که در این حالت نیز یک سازمان، متولی شناسایی اقشار ضعیف جامعه براساس ویژگیهای فردی (هدفمند کردن مستقیم) شده تا از این طریق جلوی خطای نوع دوم (دسته‌بندی افراد غیرفقیر به عنوان فقیر) گرفته شود، می‌توان مقدار کالاهای اساسی که از طریق کالابرگ توزیع می‌شود یا تعداد کالابرگهای اعلام شده در طی سال را افزایش داد.

- با توجه به اولین سیاست راهبردی مطرح شده، هدفمند کردن بر اساس ویژگیهای گروهی (جغرافیایی) از دقت بالایی برخوردار نیست و امکان خطای نوع اول و دوم را محتمل می‌کند، اما نسبت به سایر راهبردها از کارایی خوبی برخوردار است. در تمامی استانهای کشور در هنگام توزیع کالابرگ، از دادن کالا برگ به خانوارهای مناطق مرفه‌نشین امتناع کرده در عوض به مناطقی که گروه هدف در آنها قرار دارند کالابرگ با افزایش مقدار کالاهای اساسی داده شود یا تعداد کالا برگهای اعلام شده در طی سال افزایش یابد.

بدون شک با به‌کارگیری راهبردهای یاد شده شاید در کوتاه‌مدت مشکلاتی وجود داشته باشد اما در بلندمدت بار سنگین پرداخت یارانه کالاهای اساسی به سویی هدف‌گیری می‌شود که خواست سیاستگذاران بوده و موجب ارتقای سطح معیشت دهکهای پایین درآمدی و رساندن آنها به بالای خط فقر می‌شود.

در پایان بر این موضوع تأکید می‌شود که حتماً پرداخت یارانه به صورت غیرمستقیم و روی کالاهای اساسی پرداخت شود.

---

۱. همان

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

منابع

الف) فارسی

اسلامی، سیف‌الله (۱۳۷۹)، *بررسی چگونگی بهبود و توزیع یارانه‌های پرداختی در کشور در راستای حمایت از اقشار آسیب‌پذیر*، تهران: معاونت اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی.

اسلامی، سیف‌الله (۱۳۸۱)، *اثر یارانه‌های دولت (در قالب تبصره ۵ قانون بودجه‌ی سنواتی) بر توزیع درآمد در جهت هدفمند نمودن پرداخت یارانه در کشور*، وزارت امور اقتصادی و دارایی.

پرمه، زورار (۱۳۸۳)، "بررسی یارانه‌های آشکار و برآورد یارانه‌های پنهان در اقتصاد ایران"، *بررسیهای بازرگانی*، شماره ۶، ۴۲-۳۲.

پژویان، جمشید (۱۳۶۹)، *اقتصاد بخش عمومی*، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران، چاپ اول.

پژویان، جمشید (۱۳۷۶)، *سیاستهای حمایتی از اقشار آسیب‌پذیر*، تهران: معاونت امور اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی.

دینی ترکمانی، علی (۱۳۷۳)، "بررسی حذف سوبسید کالاهای اساسی بر میزان فقر مطلق"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران.

رحیمی، عباس (۱۳۷۵)، *بررسی اقتصادی یارانه*، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی.

سازمان برنامه و بودجه (۱۳۷۸)، *سند برنامه سوم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۳-۱۳۷۹)*.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان ایلام (۱۳۸۱)، *آمارنامه استان ایلام*.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور(۱۳۸۰)، *نظام هدفمند یارانه‌ها*، تهران.

طباطبایی زواره، حمیدرضا (۱۳۷۰)، " بررسی آثار اقتصادی تداوم یا حذف یارانه"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران.

مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی (۱۳۸۲)، میزگرد تخصصی بررسی راهکارهای هدفمند نمودن یارانه‌ها، تهران.

مرکز آمار ایران (۱۳۸۱)، *هزینه- درآمد خانوار شهری و روستایی*، تهران.

معنوی، مهران (۱۳۷۸)، "تحلیل و بررسی فقر (مطلق و ذهنی) در استان کردستان" ، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران.

معنوی، مهران (۱۳۸۰)، *آثار پرداخت یارانه کالاهای اساسی بر فقر و شاخصهای فقر*، وزارت بازرگانی، سازمان بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالا و خدمات.

منجذب، محمدرضا (۱۳۷۰)، "بررسی تأثیر سوبسید بر توزیع درآمد و تبعات آن در برخی از کالاهای اساسی در ایران"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

نسیبی‌پور آذر، فیروز (۱۳۶۹)، *بررسی انواع سوبسید و جنبه‌های مختلف اقتصادی آن*، تهران: مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی.

ب) انگلیسی

Benedict, Clements, Hugo Rodriguez and Gerd Schwartz (1998), "Economic Determinants of Government Subsidies", International Monetary Fund.

Bitran, R. and C. Willis (1998), *Targeting Public Subsidies for Health: Methods of Targeting Government Health Subsidies*, International Bank for Reconstruction and Development.

Chander, Parkash (2001), "Subsidy Reforms and Poverty Alleviation", *International Monetary Fund*.

Norman, Myers (1997), *Perverse Subsidies*, International Institute for Sustainable Development.

Razmara, Setareh and others (1999), "Consumer Food Subsidy Programs in Middle East and North Africa", Draft, Report No. 19561-MNA (Washington: World Bank).

Sanjeev, Gupta, Verhoeven Marign, Robert Gilling Ham, Christian Schiller and Ali Mansoor (2000), "Equity and Efficiency in the Reform of Price Subsidies", *International Monetary Fund*.

Schwatz, Gerd and Benedict Clements (1999), "Government Subsidies", *Journal of Economic Surveys*, Vol. 13, April, pp. 119-147.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

جدول شماره ۸. بررسی مقایسه‌ای بهره‌مندی دهکهای درآمدی (هزینه‌ای) یک خانوار شهری از کالاهای اساسی در استان ایلام در سال ۱۳۸۱

(بعد خانوار شهری ۵ نفره)

ردیف	اقلام	دهک اول		دهک دوم		دهک سوم		دهک چهارم		دهک پنجم		دهک ششم		دهک هفتم		دهک هشتم		دهک نهم		دهک دهم	
		سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده
۱	روغن نباتی جامد	۷۵۸۵۹	۳۶۰۹۰۹	۷۵۸۵۹	۳۵۶۴۱۰	۷۵۸۵۹	۲۷۶۹۲۸	۷۵۸۵۹	۳۳۳۱۴۸	۷۵۸۵۹	۳۶۰۴۹۳	۷۵۸۵۹	۲۹۳۲۸۱	۷۵۸۵۹	۴۱۸۷۰۵	۷۵۸۵۹	۳۴۳۰۳۶	۷۵۸۵۹	۳۳۰۷۳۴	۷۵۸۵۹	۳۰۲۱۱۶
۲	قند و شکر	۱۳۵۸۴۷	۱۱۲۹۷۷	۱۳۵۸۴۷	۹۸۰۱۹	۱۳۵۸۴۷	۱۳۴۸۷۷	۱۳۵۸۴۷	۱۲۳۲۲۲	۱۳۵۸۴۷	۱۶۲۴۵۶	۱۳۵۸۴۷	۱۳۱۴۷۰	۱۳۵۸۴۷	۱۷۷۴۹۳	۱۳۵۸۴۷	۱۸۰۹۸۴	۱۳۵۸۴۷	۱۸۱۶۶۶	۱۳۵۸۴۷	۲۴۴۸۹۴
۳	برنج خارجی درجه ۲	۹۰۲۴۵	۲۶۳۷۷۴	۹۰۲۴۵	۴۵۵۴۹۶	۹۰۲۴۵	۴۲۸۶۳۳	۹۰۲۴۵	۷۸۹۳۲۴	۹۰۲۴۵	۵۳۴۳۱۹	۹۰۲۴۵	۵۳۵۶۳۸	۹۰۲۴۵	۶۱۵۳۹۴	۹۰۲۴۵	۴۱۸۵۴۰	۹۰۲۴۵	۴۰۹۱۸۱	۹۰۲۴۵	۳۶۱۹۳۳
۴	*شیر	۲۹۲۹۲۳	۶۶۲۲۲۳	۲۹۲۹۲۳	۴۶۳۲۰	۲۹۲۹۲۲	۲۹۴۹۸	۲۹۲۹۳۳	۷۳۵۹۰	۲۹۲۹۲۳	۱۷۳۰۵۵	۲۹۲۹۲۳	۹۵۳۸۸	۲۹۲۹۲۳	۱۴۹۸۸۰	۲۹۲۹۲۳	۹۰۹۵۴	۲۹۲۹۲۳	۱۴۳۲۴۵	۲۹۲۹۲۳	۳۰۵۳۳۳
۵	*آرد	۱۱۸۷۲۸۳	۱۴۰۱۸۷	۱۱۸۷۲۸۳	۱۲۴۴۳۷	۱۱۸۷۲۸۳	۱۴۰۶۵۱	۱۱۸۷۲۸۳	۱۳۵۹۵۴	۱۱۸۷۲۸۳	۱۱۷۳۸۰	۱۱۸۷۲۸۳	۱۷۸۷۴۸	۱۱۸۷۲۸۳	۱۷۸۵۹۴	۱۱۸۷۲۸۳	۱۶۹۱۰۷	۱۱۸۷۲۸۳	۱۸۴۹۸۸	۱۱۸۷۲۸۳	۱۵۹۹۶۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

توضیحات: سهم یارانه برای دو کالای شیر و آرد برای خانوارهای شهری به طور متوسط مساوی فرض شده است.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

جدول شماره ۹. متوسط هزینه کالاهای اساسی یک خانوار روستایی در هر یک از دهکهای درآمدی در استان ایلام در سال ۱۳۸۱

(ریال)

ردیف	اقلام	متوسط کل	دهک اول	دهک دوم	دهک سوم	دهک چهارم	دهک پنجم	دهک ششم	دهک هفتم	دهک هشتم	دهک نهم	دهک دهم	نسبت سهم چهار دهک پایین به چهار دهک بالا
۱	روغن نباتی جامد	۴۴۷۸۵۵	۲۰۳۴۶۴	۳۱۰۸۳۲	۳۸۷۲۷۱	۴۴۱۷۴۷	۴۳۸۱۴۱	۵۱۷۷۵۲	۴۶۲۳۵۵	۴۱۱۴۷۹	۵۷۶۳۵۶	۶۳۹۸۷۸	۰/۶۴
۲	قند	۸۵۷۳۰	۳۶۹۲۶	۹۰۸۳۶	۹۸۷۷۲	۷۶۲۴۳	۱۱۰۵۲۴	۸۵۱۸۴	۸۴۸۶۰	۸۸۳۰۴	۱۱۰۸۵۵	۷۲۶۴۸	۰/۸۴
۳	شکر	۸۸۴۶۲	۷۱۱۴۹	۶۸۱۴۱	۶۶۰۶۹	۴۱۱۹۳	۶۰۵۵۳	۱۰۴۹۶۷	۷۲۸۰۰	۸۴۲۸۱	۱۷۰۱۲۳	۱۲۷۶۰۴	۰/۵۴
۴	برنج خارجی درجه۲	۷۰۲۲۱۱	۳۹۸۶۲۰	۶۴۰۲۸۱	۷۳۰۳۴۷	۸۴۱۶۸۶	۹۸۸۴۷۵	۶۷۴۳۵۴	۷۴۲۴۶۵	۷۱۷۳۶۳	۵۷۴۹۵۹	۷۲۳۸۴۷	۰/۹۴
۵	آرد	۳۵۵۲۵۷	۲۲۱۶۵۲	۳۴۴۱۹۵	۳۴۴۲۰۲	۳۱۸۲۸۰	۳۸۴۱۵۵	۳۳۹۸۳۲	۳۲۵۲۰۴	۳۵۰۰۴۶	۴۵۳۰۵۹	۴۵۴۹۵۷	۰/۷۷

مأخذ: مرکز آمار ایران

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

جدول شماره ۱۰. بررسی مقایسه‌ای بهره‌مندی دهکهای درآمدی (هزینه‌ای) یک خانوار روستایی از یارانه کالاهای اساسی در استان ایلام در سال ۱۳۸۱

(بعد خانوار روستایی ۵/۶۷ نفر)

ردیف	اقلام	دهک اول		دهک دوم		دهک سوم		دهک چهارم		دهک پنجم		دهک ششم		دهک هفتم		دهک هشتم		دهک نهم		دهک دهم	
		سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده	سهم دولت	سهم مصرف کننده
۱	روغن‌نباتی جامد	۸۶۰۲۵	۲۰۳۴۶۴	۸۶۰۲۵	۳۱۰۸۳۲	۸۶۰۲۵	۳۸۷۲۷۱	۸۶۰۲۵	۴۴۱۷۴۷	۸۶۰۲۵	۴۳۸۱۴۱	۸۶۰۲۵	۵۱۷۷۵۲	۸۶۰۲۵	۴۶۲۳۵۵	۸۶۰۲۵	۴۱۱۴۷۹	۸۶۰۲۵	۵۷۶۳۵۶	۸۶۰۲۵	۶۳۹۸۷۸
۲	قند و شکر	۳۵۲۴۸۷	۱۰۸۰۷۵	۳۵۲۴۸۷	۱۵۸۹۷۷	۳۵۲۴۸۷	۱۶۴۸۴۱	۳۵۲۴۸۷	۱۱۷۴۳۶	۳۵۲۴۸۷	۱۷۱۰۷۷	۳۵۲۴۸۷	۱۹۰۱۵۱	۳۵۲۴۸۷	۱۵۷۶۶۰	۳۵۲۴۸۷	۱۷۲۵۸۵	۳۵۲۴۸۷	۲۸۰۹۷۸	۳۵۲۴۸۷	۲۰۰۲۵۲
۳	برنج خارجی درجه ۲	۲۲۹۵۴۰	۳۹۸۶۲۰	۲۲۹۵۴۰	۶۴۰۲۸۱	۲۲۹۵۴۰	۷۳۰۳۴۷	۲۲۹۵۴۰	۸۴۱۶۸۶	۲۲۹۵۴۰	۹۸۸۴۷۵	۲۲۹۵۴۰	۶۷۴۳۵۴	۲۲۹۵۴۰	۷۴۲۴۶۵	۲۲۹۵۴۰	۷۱۷۶۳	۲۲۹۵۴۰	۵۷۴۹۵۹	۲۲۹۵۴۰	۷۲۳۸۴۷
۴	آرد*	۱۳۴۸۰۳۱	۲۲۱۶۵۲	۱۳۴۸۰۳۱	۳۴۴۱۹۵	۱۳۴۸۰۳۱	۳۴۴۲۰۲	۱۳۴۸۰۳۱	۳۱۸۲۸۰	۱۳۴۸۰۳۱	۳۸۴۱۵۵	۱۳۴۸۰۳۱	۳۳۹۸۳۲	۱۳۴۸۰۳۱	۲۲۵۲۰۴	۱۳۴۸۰۳۱	۳۵۰۰۴۶	۱۳۴۸۰۳۱	۴۵۳۰۵۹	۱۳۴۸۰۳۱	۴۵۴۹۵۷

منبع: نتایج تحقیق

توضیحات: سهم آرد یارانه به‌طور متوسط برای خانوارهای روستایی مساوی فرض شده است.

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]

[Downloaded from qjerp.ir on 2024-04-20]